

TRADICIJOS IR NAUJOVĖS VISORIUOSE

Kalendoriaus lapelyje skelbiama: 1993 m. balandžio 5 d. (prieš penkiolika metų) Lauko kariuomenės brigados sudėtyje įkurtas Atskirasis komendantinis batalionas, dabar Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo batalionas.

Šiemet tą atmintiną jubilėjinę balandžio penktosios dieną batalione šventinės fanfaros negrojo. Visi bataliono štabe dirbo, užsiėmę kasdieniais rūpesčiais, kariai vykdė įprastas užduotis.

Atvykusius „Kario“ korespondentus štabo vadovybė maloniai priėmė ir noriai atsakė į mūsų skaitytojams rūpimus klausimus.

Iš pradžių prisiminkime bataliono nueitą kelią.

Svarbiausios datos

1918 m. lapkričio 23 d. suformuotas Pirmasis pėstininkų pulkas.

1919 m. pradžioje Lietuvoje vyko įnirtingos kovos su bolševikais.

1919 m. spalio 30 d. Prezidentas Antanas Smetona suteikė pulkui Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino vardą.

Už nuopelnus 1926 m. gegužės 26 d. pulkui buvo įteikta II laipsnio Vyties kryžiaus vėliava su Aušros vartų Mergelės Marijos atvaizdu ir šūkiu: „Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse“.

Nuo 1923 m. iki 1939 m. pulkas ir jo kariai gyveno Ukmergėje, tobulėjo, stiprėjo ir mokėsi ginti savo kraštą nuo priešų.

1939 m. spalio viduryje pulkas išžygiavo iš Ukmergės ir spalio 28 d. pirmas įžengė į Vilnių. Spalio 29 d. Gedimino pilies kalne įvyko vėliavos pakėlimo ceremonija, kuriai vadovavo DLK Gedimino pulko vadas Generalinio štabo pulkininkas Leonas Gustaitis, o jam asistavo pulko štabo viršila Vyties kryžiaus kavaliere Jonas Stelionis.

1940 m. birželio 15 d. Lietuvą užėmė ir ją į Sovietų Sąjungą įtraukę okupantai pasiryžo sunaikinti visą Lietuvos patriotiškai nusiteikusių visuomenę ir kariuomenę. 1940 m. I pėstininkų DLK Gedimino pulkas buvo performuotas į 234 šaulių pulką.

Praėjus penkiasdešimčiai tarybinės okupacijos metų, kai vėl buvo atkurta Nepriklausomybė, 1993 m. balandžio 5 d. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro įsakymu Nr. 269 „Dėl atskiro komendantinio bataliono suformavimo“ Lauko kariuomenės brigados sudėtyje buvo suformuotas Atskirasis komendantinis batalionas ir dislokuotas Vilniuje, Aukštuosiuose Paneriuose. Tų pačių metų rudenį Atskirasis komendantinis batalionas persikėlė į kareivines Visoriuose.

1997 m. lapkričio 6 d. buvę prieškarinio I pėstininkų DLK Gedimino pulko kariai ir jau išėjusių iš gyvenimo šio pulko karių šeimų nariai kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą su prašymu, kad kuriam nors dabartinės Lietuvos kariuomenės daliniui, dislokuotam Vilniuje, būtų suteiktas garbingas DLK Gedimino vardas ir šis dalinys perimtų I pėstininkų DLK Gedimino pulko tradicijas, gerbtų šio pulko praeitį. Šio laiško iniciatorius – mokytojas Vytautas Gipas, buvusios mokomosios kuopos viršilos Stasio Gipo sūnus.

1998 m. rugsėjo 11 d. batalionas pervadintas į Štabo batalioną. Jam suteiktas LDK Gedimino vardas ir suteikta teisė perimti I pėstininkų LDK Gedimino pulko tradicijas ir atributiką.

1998 m. batalione lankėsi Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus.

2002 m. vasario 15-oji diena tapo išskirtine data bataliono istorijoje – tą dieną jam įteikta ir patikėta saugoti bataliono kovinė vėliava.

2004 m. gegužės 21 d. krašto apsaugos ministras patvirtino bataliono skiriamąjį ženklą ir kokardą. Lietuvos kariuomenės vado įsakymu 2004 m. gruodžio 24 d. Garbės sargybos kuopa ir Garbės sargybos orkestras buvo perkelti iš Lietuvos kariuomenės motorizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ į LDK Gedimino štabo batalioną.

2005 m. vasario 7 d. batalionas persikėlė į naujas kareivines.

2007 m. liepos 14 d. Garbės sargybos kuopos kariai dalyvavo Prancūzijos nacionalinėje šventėje – Bastilijos paėmimo dienos minėjime Paryžiuje. Šventės metu daugiau kaip trisdešimties Lietuvos karių būrys kartu su kariais iš Prancūzijos ir kitų Europos Sąjungos šalių, stebint tūkstančiams prancūzų ir miesto svečių, iškilmingame parade žygiavo Paryžiaus Eliziejaus laukais. Dalyvauti tokioje šventėje – garbė Lietuvos kariams ir unikali galimybė atstovauti savo šaliai renginyje, skirtame paminėti vienam iš reikšmingiausių įvykių Europos tautų istorijoje.

Rugpjūčio 25 d. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono diena. Tai nėra bataliono įkūrimo diena, o tik paskirtoji, nes 1919 m. rugpjūčio 24–25 dienos buvo I pėstininkų LDK Gedimino pulko triumfo dienos – jis ties Zarasais sutriuškino bolševikus.

Susipažinkime: LDK Gedimino štabo bataliono vadas **mjr. Raimondas VAIKŠNORAS**

Biografijos faktai:

Į Lietuvos kariuomenę atėjo savanoriu. 1991 m., būdamas Vilniaus Gedimino technikos universiteto antro kurso studentas, kur studijavo pramoninę ir civilinę statybą, suprato, kad statybininko iš jo nebus. Tuo metu, kaip ir daugelis patriotiškai nusiteikusių jaunuolių, nutarė įsiliesti į Lietuvos gynėjų gretas. Karjerą kariuomenėje pradėjo nuo būrio vado.

1993 m. tapo LDK Algirdo mechanizuotojo

Prieš kiekvieną oficialią ceremoniją štabo bataliono aikštėje – ilgos treniruočių valandos...

pėstininkų bataliono kuopos vadu. 1997 m. paskirtas to paties bataliono Taikos palaikymo mokymo centro štabo viršininku.

1998 m. susikūrus Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomajam pulkui, paskirtas Mokomojo bataliono vadu.

2000–2004 m. tarnavo Gynybos štabo Gynybos planavimo skyriuje. Per tą laiką baigė neakivaizdines studijas Gen. J. Žemaičio Lietuvos karo akademijoje ir kursus Baltijos gynybos koledže. Dalyvavo taikos palaikymo misijoje Afganistane.

Po misijos 2007 m. gegužės mėn. paskirtas LDK Gedimino štabo bataliono vadu.

Tradacijų tęstinumas išsaugotas

Praėjo beveik metai... Priešais mus – kaip visada energingas, naujiems iššūkiams pasirengęs LDK Gedimino štabo bataliono vadas mjr. Rai-

mondas Vaikšnoras.

– Kokias užduotis šiandien vykdo LDK Gedimino štabo batalionas?

– Mūsų batalionui pateiktos dvi pagrindinės užduotys: aprūpinimas informacija, jos kontrolė, stebėjimas ir reprezentacinė funkcija, kurią vykdo Garbės sargybos kuopa bei Garbės sargybos orkestras. Batalionas mena savo šlovingą praeitį. Kartu su gražia Lietuvos kariuomenės 90-mečio sukaktimi saugome atmintyje ir turtingą I pėstininkų pulko praeities istoriją. Per tą laiką viskas pasikeitė. Tačiau svarbu pažymėti, kad tradicijų tęstinumą išsaugojome.

– Jūs minėjote aprūpinimą informacija. Kas tai? Kaip ji surenkama ir kam toji informacija reikalinga?

– Kiekviename dalinyje, kariniame vienete yra operatyviniai budėtojai. Jie budi visą parą. Informacija perduodama mums. Mūsų informacijos duomenų bazė fiksuoja visus įvykius Lietuvos kariuomenėje. LDK Gedimino štabo batalio-

nas yra tiesiogiai pavaldus kariuomenės vadui. Mes privalome aprūpinti Lietuvos kariuomenės vadovybę vadovavimui ir kontrolei reikalinga informacija ir priemonėmis, kad būtų užtikrintas nenutrūkstamas, efektyvus kariuomenės valdymas Lietuvos Respublikos teritorijoje ir už jos ribų. Su visa mūsų operatyvine informacija yra supažindinamas kariuomenės vadas, ministras, Prezidentas, LR Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas ir t. t.

– **Bet Jūsų batalionas vykdo ir reprezentacines funkcijas?**

– Tai Garbės sargybos kuopos ir orkestro uždavinys. Jų atsakomybė – reprezentuoti Lietuvos valstybę ir kariuomenę renginiuose, siekiant sudaryti gerą kariuomenės įvaizdį visuomenėje, užtikrinti protokolo reikalavimų vykdymą. Karinio konflikto ar kitokios krizės atveju Garbės sargybos kuopos kariai, kaip pėstininkų kuopa, vykdytų taikos metu paskirtas užduotis...

– **Kiek batalione tarnauja karių?**

– Dabar mūsų batalione tarnauja apie 500 karių. Garbės sargybos kuopa – viena iš didžiausių. Joje tarnauja 200 karių, Štabo kuopoje – 100, logistikos, ryšių kuopose tarnauja apie 30 karių. Operatyvinės informacijos kuopoje dirba apie 20 karių. Kuriasi radijo ryšio kuopa.

– **Ar Garbės sargybos kuopoje yra specializuotų padalinių?**

– Taip, yra defilė būrys, reprezentacinė kuopa, VIP renginių aptarnavimo būrys (garbės sargyba priėmimuose, vainikų padėjimas ir t. t.), laidotuvių ceremonijos būrys, mokomasis būrys.

– **Už ką atsako Štabo kuopa?**

– Ji atsako už bataliono mobiliosios vadavietės išskleidimą, įrengimą, aprūpinimą, užtikrina apsaugą.

– **Jūsų batalioną visuomenė mato per įvairiausių renginius, šventes. Kiek vidutiniškai kartų per metus ir kokiuose reprezentaciniuo-**

...o vėliavą nuleidus, labai svarbu tvarkingai sulankstyti.

se renginiuose dalyvauja Garbės sargybos kuopa?

– Galiu pasakyti tiksliai. 2007 m. Garbės sargybos kuopa dalyvavo 400 renginių. Iš jų 70 proc. buvo neplaniniai.

– **Jeigu metuose yra 365 dienos, tai išeitų, kad Garbės sargybos kuopos kariai pasirodė kiekvieną dieną, o vieną savaitę – net du kartus per dieną?!**

– Panašiai. Pasirodome per visas valstybines šventes. Pagrindiniai mūsų renginiai – sausio 1 d. – Vėliavos pakėlimas Gedimino kalno bokšte, Sausio 13-oji, Vasario 16-oji, Kovo 11-oji, gegužės 15-oji – Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės diena, birželio 14-oji – Gedulo ir Vilties diena, liepos 6-oji – Karaliaus Mindaugo karūnavimo diena, lapkričio 23-ioji – Lietuvos kariuomenės diena...

– **Kodėl nepaminėjote Jūsų bataliono štabo šventinės ceremonijos?**

– Taip. Vėliavos įteikimo diena, bataliono įkūrimo diena... Taip pat mes esame kviečiami ir mielai pasirodome kitų karinių vienetų šventėse

Istorinio būrio kariai garbės sargybai pasiruošę.

visoje Lietuvoje.

– **Kiek Garbės sargybos kuopos karių paprastai dalyvauja vienoje šventinėje ceremonijoje?**

– Nuo 70 iki pusantro šimto.

– **Koks iki šiol pats atsakingiausias pasirodymas buvo Garbės sargybos kuopai?**

– Kiekvienas pasirodymas mums yra atsakingas. Gal didžiausias profesinis išbandymas buvo Anglijos karalienės sutiktuvės Vilniuje. Ceremonijoje dalyvavo 157 Garbės sargybos kuopos kariai. Tiesa, plius dar 20 karių – garbingos viešnios sutiktuvėse oro uoste. Ačiū Dievui, viskas vyko sklandžiai.

– **Paskutinis klausimas: kokie iššūkiai laukia bataliono šiais metais?**

– Galiu atsakyti trumpai: pirmiausia – Garbės sargybos kuopos profesionalizavimas, ryšių vienetų sukūrimas, raitieji istoriniai būriai (du būriai po 10 raitininkų, imituojančių XVII–XVIII a. karius).

Pratybų pagrindas – kartojimas

LDK Gedimino štabo batalione šį kartą turėjome progos pabendrauti ir su Logistikos kuopos vado pavaduotoju vyr. Itn. Liudu Ališausku, Ryšių kuopos Ryšių specialistų rengimo grupės viršininku vyr. Itn. Dainiumi Aleksa, atsakingu už istorinių karių būrį vyr. Itn. Remigijumi Derma, Garbės sargybos kuopos vadu vyr. Itn. Egidijumi Čiutu.

„... Mūsų štabo batalione logistinės užduotys nesikeičia. Mūsų atsakomybė – viso bataliono aprūpinimas. Aprūpiname visas tarnybas kuru, ginklais, apranga... Mes valdome visas transporto priemones. Keturti metai tarnauju šiame batalione,“ – pasakoja Liudas Ališauskas.

– **Kurie sandėliai patys brangiausi: kuro ar**

Logistikos kuopos vado pavaduotojas vyr. Itn. Liudas Ališauskas.

ginkluotės?

– Kuro daug sunaudojame. Tačiau galime prisipažinti, kad brangiausia mūsų vertybė yra ginklai. Saugome daug brangios ginkluotės, – sako Logistikos kuopos vado pavaduotojas kpt. Liudas Ališauskas.

Ryšių kuopos uždavinys – užtikrinti kariuomenės pajėgų ir atskirų dalinių valdymą taktinėmis RIS priemonėmis. Ryšių kuopos vado pavaduotojas vyr. ltn. Dainius Aleksa sako: „... Ryšių priemonėmis aprūpiname ir savo batalioną, ir kariuomenės vadovybę, rūpinamės kitais kariuomenės padaliniais. Dalyvaujame įvairiose pratybose, koviniuose mokymuose. Gal ateityje ir mes išaugsime į atskirą karinį vienetą.“

– Kokios pagrindinės ryšio priemonės naudojamos mūsų kariuomenėje? Mobilusis telefonas? Telegrafas? Morzės abėcėlė?

– Morzės abėcėlė?! Cha...cha... Jėga... Gal mūsų priešai kur nors savo zonoje tarpusavyje bendrauja Morzės abėcėle... Bet rimtai kalbant, kariuomenėje taikomos visos ryšio priemonės, pradedant telefonu, radijo stotimi ir baigiant palydovinio ryšio įranga, – paaiškino vyr. ltn. Dainius Aleksa.

Turėjome progos pabendrauti ir su Garbės

sargybos kuopos vadu vyr. ltn. Egidijumi Čiutu.

– Visuomenė žavisi kuopos karių pasirodymu. O kaip jūs patys jaučiatės?

– Mes patys savęs įvertinti niekada negalėsime. Žinoma, labai svarbu, kaip mus vertina visuomenė, vadovybė, tačiau kad ir kokie būtų vertinimai, visada privalome daug dirbti.

– Kokia jūsų kuopos dienotvarkė?

– Mūsų dienotvarkę dažnai koreguoja dinamiškas kariuomenės renginių planas. Pagal gautas užduotis yra koreguojamas ir visų dienos pratybų tvarkaraštis. Kartais keliamės vidurnaktį, kad ankstų rytą būtume renginio vietoje. Kartais net miegoti einame vėliau. Treniruotės vyksta iki vėlaus vakaro. Vakarienę tenka atidėti. Mūsų kuopa stengiasi užduotis atlikti kokybiškai. Turime daug rikiuotės pratybų, mokomės statuto, kovinių veiksmų, kaip ir kiekvienas pėstininkas, privalome mokėti elgtis su ginklu.

– Gal yra ir specifinių, ypatingų reikalavimų jūsų kuopos kariams, jų atrankai?

– Pirmiausia – ūgis. Nuo 1,7 iki 1,9 metro. Figūra, laikysena, stovėsena, išvaizda – labai svarbu. Mums svarbios ir kiekvieno kario asmeninės savybės, klausia, ritmo pajautimas, drausmingumas. Treniruotės yra labai monotoniškos. Tie patys elementai mechanškai kartojami ir kartojami. Labai daug kartų. Kiekvienos treniruotės pagrindas – kartojimas...

2006 m. grupė istorikų, dizainerių, karybos entuziastų ir meistrų atkūrė autentišką LDK Algirdo epochos kario aprangą ir ginkluotę. Garbės sargybos kuopoje pamažu pradėtas formuoti istorinis būrys. Remigijus Derma atsakingas už XIV a. šarvus. Jis prižiūri juos, rengia karius, kaip vyresnysis pats dalyvauja jų pasirodymuose. Pasirodo, istorinio kario aprangą sudaro keturiolika detalių. Ir dar – ginkluotė: skydas, kalavijas, ietis, peilis arba kirvis... Vienam kariui apmokyti reikia sugaišti apie 45 minutes laiko. Ši apranga sveria apie 30 kg. Senovės kario žygiavimas daug lėtesnis. Tokia šarvų apranga suvaržo judesių laisvę. Turi įtakos ir temperatūros svyravimai. Kai karšta, šalmas neleidžia vėdintis galvai, o kai šalta – šalta visam kūnui. Kol kas senovės kariai vykdo garbės sargybinių programą. Dabar senovės karių būryje – dešimt karių. Yra žinių, kad šis būrys padidės iki dvidešimties karių. Reprezentacinių valstybinių švenčių progomis senovės karių pasirodymai kiekvienam renginiui suteiks istorinės egzotikos.

LDK Gedimino štabo batalionas pasirengęs savarankiškai vykdyti visas kovines užduotis, jis bendradarbiauja su visais Lietuvos kariuomenės kariniais vienetais, kai reikia, puikiai reprezentuoja visą mūsų kariuomenę. Kai mato me išrikiuotą Garbės sargybos kuopą, vadinasi, mūsų mieste, mūsų Tėvynėje – neeilinė šventė.

Juozas Pocius

Rimo Vilavičiaus
nuotraukos

Garbės sargybos kuopos vadas vyr. ltn. Egidijus Čiutas.

Ryšių kuopos vado pavaduotojas vyr. ltn. Dainius Aleksa.